

F1 5.2

Käsikirjoja

Handböcker

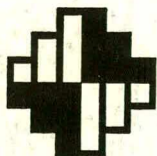
Handbooks

28 9 82

N:o 6

Rahoitusvaateiden luokitus Klassificering av finansobjekt

HELSINKI 1975

**Tilastokeskus
Statistikcentralen
Central Statistical Office of Finland**

Käsikirjoja

Handböcker

Handbooks

N:o 6

Rahoitusvaateiden luokitus
Klassificering av finansobjekt
Classification of financial assets
and liabilities

Tilastokirjasto
Statistikbiblioteket
075533

HELSINKI 1975

ISBN 951-46-1755-X

Helsinki 1975. Valtion painatuskeskus

Esipuhe

Tilastokeskus vahvistaa oheisen rahoitusvaateiden luokituksen sovellettavaksi perusluokituksena niissä valtion toimesta laadittavissa tilastoissa, jotka koskevat varallisuutta ja joissa on tarpeen luokitella varallisuusobjekteja. Viimeksi mainituista rahoitusvaateet muodostavat vain osan.

Rahoitusvaade määritellään asiakirjaksi, arvopaperiksi tms., joka osoittaa tietyn velkoja-velallisuuden olemassaolon. Kuten luokitukselta havaitaan, tulkitaan em. määritelmää laajasti, siten että esim. pääoman omistus synnyttää tällaisen velkoja-velallisuuden.

Helsingissä, Tilastokeskuksessa, marraskuussa 1974.

Förord

Statistikcentralen har fastställt följande klassificering av finansobjekten att tillämpas som grundläggande i den förmögenhetsstatistik, som staten gör upp och i vilken man har behov av en klassificering av förmögenhetsobjekten. Av de sistnämnda utgör finansieringsobjekten endast en del.

Ett finansobjekt definieras såsom en handling, ett värdepapper m.m., som påvisar förekomst av ett visst borgenärs-gäldenärsförhållande. Såsom ur klassificeringen framgår, ges ovannämnda definition en vidsträckt tolkning så, att exempelvis innehav av kapital skapar ett dylikt borgenärs-gäldenärsförhållande.

Helsingfors, Statistikcentralen, november 1974.

Aaro Kenttä

Kaarlo Siltari

Sisältö

	Sivu
Esipuhe	3
1. Johdanto	5
2. Rahoitusvaateiden luokitus	6
3. Rahoitusvaateiden luokituksen selitykset	6
English summary.....	9

Innehåll

	Sida
Förord	3
1. Inledning	5
2. Klassificeringen av finansobjekten	6
3. Förklaringar till klassificeringen av finansobjekten	6
English summary	9

1. Johdanto

Homogeeniset rahoitusvarojen ja velkojen (rahoitusvaateiden) luokat tulee muodostaa ensisijaisesti vaateiden tuoton, likviditeetin, riskin ja niiden olosuhteiden mukaan, joissa rahoitus-taloustoimet pääasiassa suoritetaan. Näiden ominaisuuksien lisäksi on vaadeluokituksessa otettu huomioon vaateiden suhteellinen merkitys maamme rahoitusmarkkinoilla sekä käytännölliset mahdollisuudet saada luotettavia luokitusten mukaisia tietoja tilastoja varten (esimerkkinä mainittakoon kysymys vaateiden jakamisesta lyhyt- ja pitkäaikaisiin).

Tarpeen mukaan on vaadeluokitusta eri tilastoissa käytettäessä täydennettävä velallisten ja velkojen institutionaalisten sektoreiden luokituksella. Vaikka vaadeluokka useissa tapauksissa jo sinänsä sisältää tietoa velallis- ja velkojasektorista, on sektoriluokitus pidettävä erillisenä vaadeluokitusta täydentävänä luokituksena.¹⁾

Sektoriluokituksen lisäksi jaetaan vaadeluokat eräissä tilastoissa käyttötarkoituksen mukaan ja edelleen sen mukaan, ovatko vaateet kotimaan vai ulkomaan rahan määräisiä ja ovatko kysessä pörssissä noteeratut vai noteeraamattomat arvopaperit. Näitä alajakoa ei kuitenkaan ole otettu tähän vahvistettuun perusluokitukseen.

Yhdistämällä vaadeluokitukseen eri tilastoissa tarpeelliset aluluokitukset muodostuu tilastojärjestelmä, jonka avulla (yhdessä tuloja ja tulojen käyttöä sekä reaali-pääomanmuodostusta koskevien tietojen kanssa) voidaan tarkastella koko kansantalouden ja sen eri osien rahoituksen käyttöä ja lähteitä sekä niiden maksuvalmiutta ja varallisuutta.

Vaadeluokitusta käytetään tilastoissa, joissa tilastoyksikkönä on institutionaalinen yksikkö.²⁾ Tällaisia tilastoja ovat erimerkiksi yritystilastot, pankkitilastot, luottotilastot ja kansantalouden tilinpito.

1. Inledning

Homogena grupper av finansieringstillgångarna och -skulderna (finansobjekten) bildas i första hand utgående från objektens avkastning, likviditet, risk och de förhållanden, under vilka de finansiella transaktionerna huvudsakligen genomförs. Därutöver beaktas vid klassificeringen av finansobjekten deras relativa betydelse på finansieringsmarknaden samt de praktiska möjligheter man har att erhålla tillförlitliga med klassificeringen överensstämmande, uppgifter för statistiken (som ett exempel kan nämnas frågan om finansobjektens fördelning på långfristiga och kortfristiga tillgångar och skulder).

Vid behov bör grupperingen av finansobjekten inom olika statistikgrenar kompletteras med en klassificering av debitorer och kreditorer enligt institutionella sektorer. Ehuru grupperingen enligt finansobjekt i flera fall redan innehåller uppgifter om debitorer eller kreditorer, måste sektorindelningen betraktas som en särskild kompletterande klassificering.¹⁾

Utöver sektorindelningen fördelas de olika grupperna av finansobjekt inom vissa statistikgrenar ytterligare enligt användningssyfte och fördringar och skulder i inhemskt respektive utländskt samt enligt på börserna noterade eller onoterade värdepapper. Fördelningen på undergrupper har dock inte tagits med i föreliggande grundläggande klassificering.

Om man med klassificeringen av finansobjekten kombinerar de undergrupper som behövs inom olika statistikgrenar får man ett statistiskt system, med hjälp av vilket man, utnyttjande av uppgifter om inkomster och inkomsternas användning samt om realkapitalbildningen, kan undersöka hur hela samhällsekonomin och dess olika sektorer utnyttjar finansieringen, vilka finansieringskällorna är samt samhällsekonomin och de olika sektorernas likviditet och förmögenhet.

Klassificeringen av tillgångarna och skulderna används i statistiken som beserar sig på institutionella enheter.²⁾ Dylika statistikgrenar är t.ex. företagsstatistiken, bankstatistiken, kreditstatistiken och nationalräkenskaperna.

1) Vrt. Institutionaalisten sektoreiden luokitus. Tilastokeskus, Käsikirjoja No. 5, Helsinki 1974.

2) Institutionaalinen yksikkö on juridisesti itsenäinen ja erillinen talousyksikkö, esim. osakeyhtiö, kunta, valtio, avoin yhtiö ja kotitalous.

1) Jfr. Den institutionella sektorindelningen. Statistikcentralen, Handböcker Nr. 5, Helsingfors 1974.

2) En institutionell enhet är en juridiskt självständig och separat enhet, t.ex. ett aktiebolag, en kommun, staten, ett öppet bolag eller et hushåll.

2. Rahoitusvaateiden luokitus

1. Kulta ym.
2. Käteisraha
3. Shekki- ja postisiirtotilitalletukset
4. Muut talletukset
5. Shekkitililuotto
6. Vekselit
7. Kauppaluotot ja -ennakot
8. Velkakirjalainat
9. Muut lainat
10. Joukkovelkakirjalainat
11. Osakkeet ja osuudet
12. Omistajien sijoitukset yhteisöomaisiin yrityksiinsä
13. Siirtosaamiset ja -velat

3. Rahoitusvaateiden luokituksen selitykset

Seuraavassa määritellään eri vaadeluokkien sisältö yksityiskohtaisesti.

1. Kulta ym.

Luokka käsittää monetaarisen kullan lisäksi kultaosuuden IMF:ssä¹⁾ ja erityiset nosto-oikeudet (SDR:t).²⁾ Koska kultaosuus IMF:ssä on maan maksuvalmiuden ja valuuttavarannon kannalta täysin monetaariseen kultaan rinnastettavissa on se tarkoituksenmukaista sisällyttää tähän erään. Edellä mainittujen erien lisäksi tämä luokka sisältää myös ns. »swap-sopimusten» puitteissa syntyneet varannot (erityiset nosto-oikeudet kahden maan välillä).

2. Käteisraha

Ryhmään kuuluvat Suomen Pankin liikkeeseen laskemat setelit ja valtion liikkeeseen laskema metalliraha sekä kotimaisten talousyksiköiden hallussa oleva ulkomaan raha.

- 1) International Monetary Fund = Kansainvälinen Valuuttarahasto
2) Special Drawing Rights

2. Klassificeringen av finansobjekten

1. Guld m.m.
2. Kontanta medel
3. Check- och postgirodepositioner
4. Övriga depositioner
5. Checkkredit
6. Växlar
7. Handelskrediter och -förskott
8. Skuldsedellån
9. Övriga lån
10. Masskuldebrevslån
11. Aktier och andelar
12. Ägarnas placeringar i sammanslutningsliknande företag
13. Resultatregleringar

3. Förklaringar till klassificeringen av finansobjekten

I det följande definieras de olika gruppernas innehåll i detalj.

1. Guld m.m.

Gruppen omfattar utom det monetära guldets även guldtranchen i IMF¹⁾ och de särskilda dragningsrätterna (SDR).²⁾ Emedan guldtranchen i IMF med tanke på landets likviditet och valutareserv är fullt jämförbar med det monetära guldets, är det ändamålsenligt att hänföra dem till samma grupp. Utöver nämnda poster innehåller denna grupp vidare de reserver (särskilda dragningsrätter mellan två länder) som har uppkommit inom ramen för de s.k. swap-avtalen.

2. Kontanta medel

Till gruppen räknas av Finlands Bank utgivna sedlar och av staten utgivna metallmynt samt utländskt mynt i inhemska ekonomiska enheters disposition.

- 1) International Monetary Fund = Internationella Valutafonden
2) Special Drawing Rights

3. Shekki- ja postisiirtotalletukset

Ryhmään kuuluvat talletukset, jotka voidaan nostaa nimelliskurssiin ilman rajoituksia ja joita käytetään yleisesti maksusuoritukseen (avistatalletukset). Ratkaisevinta on se, ettei niiden nosto-oikeuteen liity mitään rajoituksia. Suomessa tähän sisältyvät postisiirto- ja shekkitilitalletukset sekä muut avistatalletukset.

4. Muut talletukset

Kaikki muut talletukset rahalaitoksissa kuin shekki- ja postisiirtotilit eli avistatalletukset. Muiden talletusten tunnusmerkkinä on, että niiden nosto-oikeutta rajoittaa irtisanomisaika tai enimmäismäärä. Muihin talletuksiin kuuluvat mm. säästö- ja karttuvat talletustilit, käyttötilit sekä erilaiset määräaikais- ja irtisanomisehtoiset talletukset. Ryhmään luetaan myös osuuskauppojen säästökassoissa olevat talletukset, investointirahastotalletukset, pankkien kassavarantotalletukset, suhdannevaraustalletukset, yms. talletukset sekä talletukset huoltokonttoreissa.

5. Shekkiluotto

Rahalaitosten myöntämän shekki- ja postisiirtotililuoton käytetty määrä.

6. Vekselit

Kaikki rahalaitoksissa diskontatut vekselit.

7. Kauppaluotot ja ennakot

Erä käsittää kaikki yritysten, julkisyhteisöjen ja kotitalouksien myöntämät kauppaluotot (tilisaatavat) sekä ennakot tekeillä olevista ja tulevaisuudessa tehtävistä töistä, jotka vastavasti ovat muiden talousyksiköiden tilivelkoja ja saatuja ennakoita. Mm. tavaravekselit luetaan tähän ryhmään.

3. Check- och postgirodepositioner

Gruppen omfattar de depositioner, som kan lyftas till nominell kurs utan begränsningar och som allmänt används vid betalningstransaktioner (avistadepositioner). Avgörande är att inga begränsningar ansluter sig till lyftningsrätten. I Finland hör postgiro- och checkdepositionerna samt övriga avistadepositioner till denna grupp.

4. Övriga depositioner

Alla andra depositioner i penninginrättningarna än check- och postgirodepositionerna eller avistadepositionerna. Kännetecknande för övriga depositioner är att lyftningsrätten begränsas av en uppsägningstid eller ett maximitbelopp. Till övriga depositioner hör bl.a. spar- och kapitalräkningarna, bruksräkningarna samt olika tidsbundna depositioner och depositioner med uppsägningsvillkor. Till gruppen räknas också depositionerna i handelslagens sparkassor, depositionerna i investeringsfonder, bankernas kassareservdepositioner, konjunkturreserveringsdepositionerna m.fl. depositioner samt depositioner i intresskontor.

5. Checkkredit

Det utnyttjade beloppet av den check- och postgirokredit penninginrättningarna beviljat.

6. Växlar

Alla av penninginrättningarna diskonterade växlar.

7. Handelskrediter och förskott

Posten innefattar alla de handelskrediter (kontofordringar), som beviljats av företag, offentliga sammanslutningar och hushåll samt förskott för ofullbordade och planerade arbeten, vilka i sin tur bildar kontoskulder och erhållna förskott för andra ekonomiska enheter. Till denna grupp räknas bl.a. varuväxlarna.

8. Velkakirjalainat

Kaikki velkakirjalainat

9. Muut lainat

Tähän ryhmään luetaan kaikki muualla mainitsemattomat lainanluonteiset luotot kuten osamaksu- ja muut kulutusluotot, factoring-luotot, valtion, yritysten ja muiden talousyksiköiden ei-diskontatut rahoitusvekselit jne.

10. Joukkovelkakirjalainat

Obligaatiot, debentuurit ja muut joukkovelkakirjalainat takaisinmaksuajasta riippumatta.

11. Osakkeet ja osuudet

Osakkeilla ja osuuksilla tarkoitetaan omistajien yrityksille omaksi pääomaksi luovuttamia eriä, joihin liittyy rajoitettu vastuu yritysten velvoitteista. Näistä sijoituksista annetaan yleensä vastikkeeksi arvopapereita. Arvopaperi ilmaisee oikeuden tiettyyn »jäännösarvoon tai -tuloon», joka jää jäljelle, kun yhteisömuotoisia yrityksiä purettaessa kaikki muut velat ja velvoitteet on vähennetty. Osakkeet eivät oikeuta johonkin ennalta määrättyyn tuloon tai omaisuuteen yritystä purettaessa. Ryhmään sisältyy tavallisten osakkeiden lisäksi osuuskuntien osuudet, osuudet kommandiittiyhtiössä, laivanisännistössä, keskinäisessä yhtiössä ja kuntainliitossa, puhelin-yhdistysten osuudet sekä avoimen yhtiön, kiinteistöyhtiön ja asunto-osakeyhtiön osakkeet.

12. Omistajien sijoitukset yhteisömaisiin yrityksiinsä

Erä käsittää nettosijoitukset, joita yhteisömaisten yritysten omistajat tekevät yritystensä omaan pääomaan. Erä ilmaisee, kuinka paljon yhteisömaisten yritysten omistajat itse rahoittavat yritystensä varallisuuden muodostusta ja se vastaa osakkeita ja osuuksia yhteisöyrityksissä.

8. Skuldsedellån

Alla skuldsedellån.

9. Övriga lån

Till denna grupp räknas alla låneliknande krediter, som inte nämnts i samband med andra grupper, såsom avbetalnings- och andra konsumtionskrediter, factoringkrediter, statens, företagens och andra ekonomiska subjekts odiskonterade finansieringsväxlar osv.

10. Masskuldebrevslån

Obligationer, debenturer och övriga masskuldebrevslån oberoende av amorteringstiden.

11. Aktier och andelar

Med aktier och andelar avses poster, som ägarna överlätit till företagen i form av eget kapital och vilka medför ett begränsat ansvar för företagens förpliktelser. Såsom vederlag för dessa placeringar lämnas i allmänhet värdepapper. Ett värdepapper uttrycker en rätt till ett visst restvärde eller en viss restinkomst, som återstår då alla andra skulder och förpliktelser avdragits vid upplösning av företag i bolagsform. Aktierna berättigar inte till någon på förhand fastställd intäkt eller förmögenhet vid företagets upplösning. Gruppen innefattar utom vanliga aktier även andelar i andelslag, andelar i kommanditbolag, rederier, ömsesidiga bolag och kommunalförbund, andelar i telefonföreningar samt aktier i öppna bolag, fastighetsbolag och bostadsaktiebolag.

12. Ägarnas placeringar i sammanslutningsliknande företag

Posten omfattar de nettoplaceringar, som ägarna av sammanslutningsliknande företag gör i företagens eget kapital. Posten visar i vilken mån de sammanslutningsliknande företagens ägare själva finansierar sina företags kapitalbildning. Den motsvarar aktier och andelar i övriga företag.

13. Siirtosaamiset ja -velat

Tämä ryhmä sisältää kaikki muut kuin edellä esitettyihin ryhmiin kuuluvat saatava-velkasuhteet. Esimerkkinä voidaan mainita erääntyneet, mutta vielä maksamatta olevat verot, korot, osingot, vuokrat, palkat, kansaneläke- ja lapsilisämaksut yms. Edelleen tähän ryhmään luetaan tilinpäätösajankohtaan mennessä kertyneet, mutta erääntymättömät korot yms. (so. pääasiassa ne tilikauden aikana kassaperusteisesti kirjatut erät, jotka tilinpäätöstä varten muutetaan suoriteperusteisiksi).

13. Resultatregleringar

Till denna grupp räknas alla andra tillgodo-havande- och skuldförhållanden än de som nämns i övriga grupper. Exempelvis kan nämnas obetalda, till betalning förfallna skatter, räntor, dividender, hyror, löner, folkpensions- och barnbidragspremier m.m. Vidare hör till denna grupp de räntor m.m. som influtit fram till bokföringstidpunkten men som inte ännu förfallit till betalning (dvs. huvudsakligen de poster, som under räkenskapsperioden bokförts efter kontantprincip, men i bokslutet överförs på intäkts- och kostnadsbasis).

Summary

In this publication the classification, to be used as a standard in the official Finnish statistics, of financial assets and liabilities is presented. Description of the classes is made in Finnish and Swedish only.

1. Gold
2. Currency
3. Transferable deposits
4. Other deposits

5. Credit on cheque accounts
6. Bills
7. Trade credit and advances
8. Promissory note loans
9. Other loans
10. Bonds
11. Shares and equities
12. Proprietors' investments in quasi-corporate enterprises
13. Other accounts receivable and payable

